

Planeringsstrategi för Askersunds kommun

Antagen i kommunfullmäktige 2024-02-26

D.nr 21KS162

Innehåll

Inledning.....	3
Strategi för löpande översiktsplanering.....	3
Översiktsplanering i kommunens organisation	3
Arbete med ny översiktsplan	4
Boverket om arbete med fortsatt översiktsplanering.....	4
Projekt direktiv	4
Digital och löpande planering	4
Dokumentstruktur.....	4
Tidplan för ÖP-processen.....	6
Nuvarande översiktsplan	7
Översiktsplanens delar	7
Översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar	7
Boverket om ändrade planeringsförutsättningar	7
Länsstyrelsens underlag	7
Utvärdering av översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar	7
Nya eller ändrade statliga eller mellankommunala intressen	8
Länsstyrelsens yttrandes aktualitet	8
Ställningstagande om översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar	8
Översiktsplanens aktualitet utifrån krav i PBL	9
Boverket om översiktsplanens aktualitet.....	9
Lagrum, plan- och bygglagen.....	9
Utvärdering av översiktsplanens aktualitet utifrån PBL.....	9
Ställningstagande om översiktsplanens aktualitet utifrån PBL	11
Kommunfullmäktiges beslut om planeringsstrategi och översiktsplanens aktualitet	11
Bilagor	11

Inledning

Strategi för löpande översiktsplanering

Planeringsstrategi är relativt nytt som begrepp. Enligt de regler som trädde i kraft 2020-04-10 ska Kommunfullmäktige enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL) anta en planeringsstrategi inom 24 månader efter ordinarie val, alltså senast 2024-09-11. Planeringsstrategien kan uppdateras närhelst kommunen vill.

Kommunen fastställer självständigt sin planeringsstrategi, bland annat med stöd av de underlag som Länsstyrelsen enligt 3 kap. 26 § PBL förser kommunen med, se nedan.

Planeringsstrategien ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats och skickas tillsammans med protokollsutdraget med beslutet till Länsstyrelsen, Boverket och berörda kommuner.

I strategin ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen är fortsatt aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket p. 1–2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan (ÖP) inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi, men det står kommunen fritt att ändå anta en sådan.

Eftersom kommunen ej bedöms hinna ta fram en ny, lagakraftvunnen ÖP till 2024-09-11 har denna planeringsstrategi tagits fram. Den kommer att vara ett centralt styrdokument för det löpande planeringsarbetet. En beslutad och aktuell strategi ersätter den tidigare aktualitetsprövningen.

Giltighetstid

Denna planeringsstrategi gäller som längst till och med 2028-09-13 (två år efter nästa ordinarie val till kommunfullmäktige).

Översiktsplanering i kommunens organisation

Översiktsplanen fastställs av kommunfullmäktige.

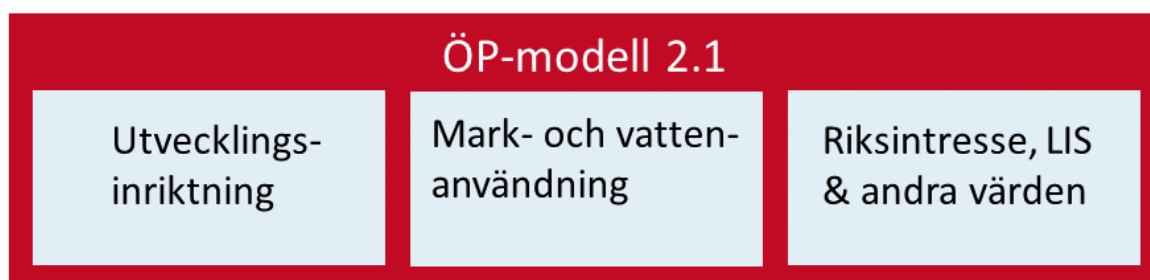
Ansvaret för översiktsplanering är organiserad under kommunstyrelsen i kommunledningsförvaltningens utvecklingsstab.

Arbete med ny översiktsplan

Boverket om arbete med fortsatt översiktsplanering

Det centrala i planeringsstrategin är kommunens ställningstagande till den fortsatta översiktsplaneringen. Strategin i sig innebär ingen ändring av översiktsplanen utan ska enbart tala om vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver ändras.

Boverkets ÖP-modell 2.1 ger god vägledning om hur översiktsplanens plankartor, ställningstaganden och annat struktureras. Tre huvudrubriker används, se nedan. Dessutom finns en databas för kartsikt.

Projektdirektiv

Projektdirektiv för arbetet med ny översiktsplan fastställdes i kommunstyrelsen 2021-11-02 (§ 214). Ärendet har D.nr 21KS162. På grund av ändrade förutsättningar uppdateras projektdirektivet i samband med att denna planeringsstrategi fastställs. Projektdirektivet finns som bilaga till planeringsstrategin.

Digital och kontinuerlig planering

Efter regeringsbeslut i februari 2023 måste översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026 kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. I gällande projektdirektiv framgår att den nya översiktsplanen skall vara digital, vilket kommer att gälla hela vägen genom framtagandet samt i samrådsskedet, vid granskningen och vid antagandet. GIS-verksamheten på Samhällsbyggnad Sydärke samordnar verktygen för digital planering. Översiktsplanen kommer även att finnas tillgänglig som PDF-fil, för arkivering.

I och med arbetet med ny översiktsplan går kommunen in i kontinuerlig översiktsplanering.

Dokumentstruktur

Den nya översiktsplanen kommer att bestå av följande dokument:

Översiktsplan, dokument vid antagande, ingår i ÖP-processen:

- Översiktsplan
- Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Dokument som planeras att fasas ut/revideras/arbetas in i ny ÖP:

- Generalplan för Tiveden, delen som rör Askersunds kommun (fasas ut)
- Fördjupad översiktsplan för Norra Vättern (revideras och arbetas in)

Dokument som lever vidare som tematiska tillägg till ny ÖP:

- Vindbruksplan (kan senare revideras och arbetas in)
- LIS-plan (kan senare revideras och arbetas in)

Dokument/aspekter som saknas och behöver upprättas/belysas i ny ÖP:

- Rörelsefrämjande miljöer
- Tidigare, nuvarande och framtida gruvnäring

Dokument som ej är del av översiktsplanen, men planeras att tas fram och sedan arbetas in i ÖP i samband med revideringar i den rullande översiktsplaneringen

- Kulturmiljöprogram
- Risk och sårbarhet mark/vattenanvändning

Dokument som påverkar planeringsarbetet men ej är eller blir en del av ÖP:

- Markstrategi
- Naturvårdsprogram
- Grönstrukturplan
- Plan för förebyggande av naturolyckor
- Lokala ordningsföreskrifter
- Stadslivsmanifest
- Bostadsförsörjningsprogram
- Energiplan
- Riktlinjer för markanvändning, försäljning av småhustomter och verksamheter samt för exploateringsavtal
- Checklista för nybyggare
- Trafikstrategi
- Parkeringspolicy
- Vattenförsörjningsplan
- VA-plan
- Vattenplan
- Allmänna bestämmelser för användande av VA-anläggning
- Nödwaterplan
- Lokalförsörjningsplan
- Hållbarhetsprogram
- Klimatstrategi/energiplan
- Lokala föreskrifter för att främja miljö och hälsa
- Avfallsplan
- Näringslivsprogram
- Drömarstrategi
- Risk- och sårbarhetsanalys

Ovanstående dokument kan komma att omarbetas, slås samman, byta namn eller utgå utifrån framtida beslut och regelförändringar.

Tidplan för ÖP-processen

Projektmoment	Tidsperiod för start	Tidsperiod avslutad
Inledande arbete med ny översiktsplan	Beslut om projektdirektiv i KS 2021-11-02	December 2022
Omorganisation och rekrytering	Januari 2023	27 augusti 2023
Sammanställning av tidigare genomfört arbete	28 augusti 2023	3 oktober 2023
Fortsatt arbete med framtagande av samrådshandling	4 oktober 2023	September 2024
Beslut i KS om samråd	8 Oktober 2024	
Samråd	15 Oktober 2024	20 December 2024
Sammanställning av samrådsredogörelse	Januari 2025	Februari 2025
Framtagande av granskningshandling	Februari 2025	April 2025
Beslut i KS om granskning	Oktober 2025	
Granskning	Oktober 2025	December 2025
Justering efter granskning	Januari 2026	Maj 2026
Antagande i KF	Juni 2026	
Laga kraft	Juli 2026	

Nuvarande översiktsplan

Översiktsplanens delar

Askersunds kommuns gällande översiktsplan består av följande delar:

- Översiktsplan Askersunds kommun 2015–2025 med MKB, antagen 29 februari 2016
- Tematiskt tillägg till översiktsplan (TÖP): LIS-områden, antagen 20 juni 2016
- Fördjupad översiktsplan (FÖP): Norra Vättern, antagen december 2022
- Vindbruksplan Askersunds kommun, antagen mars 2013
- Generalplan Tiveden, antagen 26 november 1990 (gäller som områdesbestämmelser)

Översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar

Boverket om ändrade planeringsförutsättningar

Kommunfullmäktige ska ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Till sin hjälp har kommunen bland annat länsstyrelsens underlag till planeringsstrategin.

Länsstyrelsens underlag

Länsstyrelsen ska enligt 3 kap. 26 § PBL i underlag till kommunen redovisa statliga och mellan-kommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige. Kommunen kan även be om underlag vid annan tid än detta.

I underlaget ska länsstyrelsen ange:

1. Hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen
2. Om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller

I underlagen redovisar länsstyrelsen vilka, nya eller ändrade, statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet samt länsstyrelsens syn på granskningsyttrandenas aktualitet. Länsstyrelsen informerar också om förändringar gällande övriga allmänna intressen som kan vara bra att ha med sig i kommande arbete med planeringsstrategi.

Länsstyrelsen i Örebro län ger ut två underlag. Ett specifikt för förhållanden inför respektive kommuns beslut om planeringsstrategi (för Askersunds kommuns del Lst D.nr. 401-428-2022) och ett länsövergripande planeringsunderlag av betydelse för översiktsplaners aktualitet (Lst D.nr. 401-6298-2021). Dessa dokument finns som bilagor till denna planeringsstrategi.

Utvärdering av översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar

Översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar delas in i dels ändrade statliga och mellankommunala intressen, dels länsstyrelsens tidigare yttrandens aktualitet.

Nya eller ändrade statliga eller mellankommunala intressen

I länsstyrelsens övergripande planeringsunderlag för Örebro län finns en sammanställning av statliga och mellankommunala intressen, allmänna intressen och mål, planer och program. Samtliga utvalda utifrån att de har betydelse för översiktsplanens aktualitet.

En översiktsplan måste alltid betraktas som både en ögonblicksbild och som kommunens mest långsiktiga dokument. *Långsiktigheten* består av att en riktning för mark- och vattenanvändning pekas ut, i vårt fall med målar 2040 och bortre gräns 2050 utifrån projektdirektivet för ny ÖP. Denna del av översiktsplanen anger den politiska visionen och ambitionen med kommunens utveckling.

Aspekten *ögonblicksbild* avser att planens förhållande till planeringsförutsättningar kommer att ändras över tid i takt med att planeringsförutsättningarna uppdateras på grund av samhällsutveckling eller politiska beslut om nya lagar eller andra styrmedel. Nedan syns länsstyrelsens sammanställning, vilken ger ett bra stöd i fortsatt arbete med ny översiktsplan.

Del 1 Statliga och mellankommunala intressen	Del 2 Allmänna intressen	Del 3 Mål, planer och program
• Riksentressen• Miljö kvalitetsnormer• Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)• Hälsa, säkerhet- och klimatanpassning• Mellankommunala intressen	• Bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden• Klimatpåverkan• Naturvärden• Kulturmiljövärden• Vatten- och avloppsförskörning• Bostadsförskörning• Social hållbarhet	• Agenda 2030• Miljö- och klimatmål• Landsbygdsprogrammet• Livsmedelsstrategi• Skogsprogram• Friluftsmål• Gestaltad livsmiljö• Vision för Sverige 2025• Social hållbarhet• Kulturpolitiska mål• Mål för infrastruktur och transport

*Tabell hämtad ur "Länsövergripande planeringsunderlag Örebro län"

Länsstyrelsens yttrandes aktualitet

Länsstyrelsen bedömer att tidigare avgivna synpunkter i granskningsyttranden för kommunens översiktsplan generellt kvarstår, men att översiktsplanen bör uppdateras utifrån ny lagstiftning och statliga/mellankommunala intressen. Länsstyrelsen uppmanar även kommunen att aktivt ta ställning till fördjupningar och tematiska tillägg i samband med framtagandet av ny översiktsplan.

Ställningstagande om översiktsplanens aktualitet utifrån ändrade planeringsförutsättningar

Efter genomgång av den gällande översiktsplanen utifrån ändrade planeringsförutsättningar kan vi konstatera att den är i behov av att ersättas av en ny, varför detta arbete pågår. De ändrade planeringsförutsättningarna är dock inte av sådan art att den gällande planen kan anses obsolet, utan bedöms kunna gälla fram till dess att en ny plan har vunnit laga kraft.

När översiktsplanen tillämpas som vägledande i beslut ska de ändrade planeringsförutsättningarna vägas in. Om detta resulterar i att avsteg från ÖP krävs får den ändrade förutsättningen redovisas som motiv.

Översiktsplanens aktualitet utifrån krav i PBL

Boverket om översiktsplanens aktualitet

Kommunfullmäktige ska bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell i förhållande till vissa krav i plan- och bygglagen. Det är översiktsplanen i dess helhet, inklusive eventuella ändringar, som ska bedömas.

Lagrum, plan- och bygglagen

Utdraget nedan visar de lagrum som skall följas upp i planeringsstrategin:

Ur PBL, plan- och bygglagen (2010:900), om översiktsplanens innehåll

3 §

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Lag (2020:76).

4 §, andra stycket punkt 1-2:

Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

1. riksintressen ska tillgodoses
2. gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas

5 §

Av översiktsplanen ska även följande framgå

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,
2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra
5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen, och
6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Utvärdering av översiktsplanens aktualitet utifrån PBL

Nedan kommenteras plan- och bygglagens krav på översiktsplanen.

PBL 3 §: Kommunen ska i översiktsplanen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

- Översiktsplanen uppfyller kravet. Avsnittet om mark- och vattenanvändning, sidan 38-ff, beskriver kommunens intentioner. Grunddragen framgår av karta på sidan 45 och huvudstråk för infrastruktur på sidan 56.

PBL 3 §: Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Lag (2020:76).

- Översiktsplanen uppfyller kravet. Utveckling av landsbygd beskrivs på sidan 39. Avsnittet om ”Befolkning och bostäder” som mynnar ut i hur tätorter skall utvecklas börjar på sidan 45 och omfattar även utvecklingskartor för fem av kommunens tätorter.

PBL 4 §, andra stycket punkt 1-2: Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att

1. riksintressen ska tillgodoses

- Översiktsplanen uppfyller kravet, då planen anger hur vi avser att tillgodose riksintressen, vilket avhandlas i avsnittet om riksintressen, sidan 24-ff. Enligt Länsstyrelsens underlag för kommunens beslut om planeringsstrategi har följande förändringar gjorts avseende riksintressen sedan översiktsplanen antogs:
 - **Naturvård:** Inga förändringar har gjorts
 - **Kulturmiljövård:** Inga förändringar har gjorts
 - **Yrkesfiske:** Inga förändringar har gjorts
 - **Friluftsliv:** Revideringar av riksintresse för friluftsliv avseende Tiveden samt Norra Vättern har gjorts under 2017.
 - **Energiproduktion och -distribution:** Gällande vidbruksplan kan komma att påverkas av nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. Riksintressena är dock oförändrade sedan ÖP antogs.
 - **Kommunikationer:** Riksintressen för kommunikationer uppdaterades av Trafikverket 2018. Enligt länsstyrelsens underlag har inte riksintressena i Askersunds kommun uppdaterats sedan 2010.
 - **Totalförsvaret:** Länsstyrelsens underlag pekar inte på specifika uppdateringar, men man betonar att totalförsvarets riksintressen alltid har företräde.
 - **Totalförsvarets militära delar:** Riksintresset för totalförsvarets militära delar för Röknenöarna och för Karlsborgsområdet är oförändrat avseende kartan men uppdaterat i text.
 - **Totalförsvarets civila delar:** Inget utpekade område berör Askersunds kommun
 - **4 kapitlet miljöbalken:** Ingen justering av riksintressen sedan översiktsplanen antogs. Dock har justering gjorts senare än Generalplan Tiveden antogs.
 - **Turism och rörligt friluftsliv:** Inga förändringar har gjorts
 - **Natura 2000:** Inga förändringar har gjorts

2. gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska följas

- Översiktsplanen uppfyller kravet, då miljökonsekvensbeskrivningen anger hur vi följer miljö kvalitetsnormerna.

PBL 5 §: Av översiktsplanen ska även följande framgå:

1. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder

- Översiktsplanen uppfyller kravet, då de områden som markerats för bostadsutveckling väl täcker de behov som finns för fortsatt bostadsutbyggnad. Avsnittet om bostadsförsörjning finns på sidan 44-ff. Den detaljerade planeringen hanteras i bostadsförsörjningsprogrammet.

2. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen

- Översiktsplanen uppfyller kravet. Avsnitt om Askersunds kommuns roll i regionen finns på sidan 16-ff. Gemensam hållbar utveckling genomsyrar den regionala utvecklingsstrategin, RUS, vilken kommenteras i ÖP.

3. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken

- Översiktsplanen uppfyller kravet genom den LIS-plan (Landsbygdsutveckling i strandnära läge) som utgör tematiskt tillägg till ÖP och antogs 2016.

4. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra

- Översiktsplanen uppfyller kravet. Risker med ras och erosion avhandlas på sidan 80-ff.

5. om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den gör det och skälen för avvikelsen

- Region Örebro har ingen regionplan. Översiktsplanen uppfyller därmed kravet.

6. sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse

- Översiktsplanen uppfyller kravet. Mellankommunala intressen avhandlas på sidan 86-ff.

Ställningstagande om översiktsplanens aktualitet utifrån PBL

Efter genomgång av den gällande översiktsplanen utifrån kraven i PBL kan vi konstatera att den är i behov av att ersättas av en ny, varför detta arbete pågår. Detta på grund av att mycket är uppnått och att nya, utvecklade idéer finns om kommunens utveckling. Den gällande planen uppfyller dock de formella kraven i PBL på en fungerande översiktsplan och bedöms därför kunna gälla fram till dess att en ny plan har vunnit laga kraft.

Kommunfullmäktiges beslut om planeringsstrategi och översiktsplanens aktualitet

Utifrån genomförd utvärdering anser Askersunds kommun att gällande översiktsplan kan förklaras aktuell. Vi kan också notera att gällande plan är märkt med 2015–2025, varför ett ersättande med ny plan under 2026 i stort sett ligger i linje med den tidshorisont som planerades när den antogs.

Utifrån utvecklade ambitioner om kommunens utveckling föreligger dock ett behov av en ny plan, varför arbete med en sådan pågår, se tidigare avsnitt ”Fortsatt arbete med översiktsplaneringen”.

Kommunfullmäktige har 2024-02-26 beslutat att:

- Fastställa denna planeringsstrategi
- Förklara gällande översiktsplan aktuell

Bilagor

- **Bilaga 1:** Tidplan och överblick, dokument relevanta för ÖP
- **Bilaga 2:** Projektdirektiv för arbete med ny översiktsplan (Askersunds kommun, D.nr 21KS162)
- **Bilaga 3:** Länsstyrelsens underlag för Askersunds kommuns beslut om planeringsstrategi (Länsstyrelsen, D.nr. 401-428-2022)
- **Bilaga 4:** Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet, Länsövergripande planeringsunderlag Örebro län. (Länsstyrelsen, D.nr. 401-6298-2021)

